

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Sufletul mulțimei.

II.

E ușoară stabilirea măsurii, în care se deosebește masa de individul isolat, dar nu e de loc ușoară descoperirea motivelor, cari produc aceasta deosebire. Pentru a putea vedea cât de cât această deosebire, trebuie să ne aducem aminte înainte de toate de constatarea făcută din partea psihologiei moderne, că nu numai în viața organică, ci și în funcțiunile intelectuale fenomenele necunoscute joacă un rol precumpănitor. Viața conștientă spirituală e numai o parte mică din viața inconștientă sufletească. Acțiunile inconștiente sunt derivate din un substrat inconștient, creat mai ales în urma influențelor de moștenire. Din acesta se derivă număratoarele din strămoși, din cari se constituie apoi sufletul de rasă. În dosul motivelor recunoscute, din care se nasc acțiunile noastre, se află, fără îndoială, motive secrete, pe cari nu le mărturisim, dar în dosul acestora se află și altele, mult mai secrete, pe cari nici nu le cunoaștem. Cele mai multe din acțiunile noastre zilnice nu sunt alta, decât eficacitatea motivelor ascunse, pe cari le-am scăpat din vedere.

Mai ales elementele inconștiente ale sufletului de rasă sunt acelea, cari fac, ca toți indivizii rasei acesteia să samene între ei, și tot ele, ca fructe ale educației, dar mai ales ale unei moșteniri extraordinare, sunt chemate să facă deosebirea între indivizi. Oamenii cei mai inegali cu privire la inteligență au instincte, pasiuni, sentimente aproape egale. În toate lucrurile, cari formează obiect de simțire, ca: religia, politica, morala, simpatia, antipatia, etc. se ridică chiar și cei mai distinși oameni foarte rar deasupra nivelului omului de rând. Intre un matematician mare și între un păpușar poate să fie foarte mare abilitatea conștientă a dispărut de tot, voința și facultatea de a distinge lucrurile nu mai există, toate sentimentele și gândirile sunt îndreptate în direcția croită de hipnotisator.

sul intelectual; dar cu privire la caracterul lor, deosebirea e de mulțori foarte mică, ori cu totul neexistentă. Dar tocmai aceste însușiri generale ale caracterului sunt stăpânite de inconștient și sunt împărțite cam în mod egal între cei mai mulți dintre reprezentanții unei rase, ceea ce apoi se preface la mase în însușire comună. În sufletul colectiv se sterg facultățile intelectuale și se sterge și individualitatea singuraticului. Ce e eterogen devine omogen și în preponderanță se ivesc calitățile inconștiente.

Tocmai această comunitate a însușirilor de rând ne explică, cum de masele nu pot să săvârșască nici odată acțiuni, cari hotărârea de oarecare inteligență. Reținerile de interes general, luate de o adunare de oameni distinși, dar de deosebite soiuri, nu sunt cu mult superioare celor luate din partea unei adunări de oameni proști. În fapt ei nu pot să reprezinte decât o comunitate în calitatea mijlului, de toate zilele. Va să zică, nu spiritul, ci prostia se acumulează în mase. Nu se poate spune, așa cum greșit se spune, că lumea întreagă are mai mult spirit decât Voltaire, pentru că lucrul e întors; Voltaire are mai mult spirit decât lumea întreagă, dacă sub lume înțelegem masele.

Dacă s'ar reduce comunitatea însușirilor la indivizii aparținători unei mase, numai la însușirile de rând ale fiecăruia din ei, nu s'ar putea vorbi despre crearea de nouă semne distinctive. Cum ni se arată aceste deosebiri? Să vedem!

Deosebire cauzează contribuie la ivirea acestor caractere speciale ale maselor, pe cari indivizii nu le au. Întâi aceea, că individul din masă, prin faptul că face parte din o mulțime, primește sentimentul de a fi o putere neînvinsă, care poate să dea curs instinctelor, pe cari el singur și le ținea în frâu. Acum cu atât mai puțin le ține în frâu, cu cât în urma anonimității, și astfel

și a iresponsabilității maselor, dispărește tot sentimentul responsabilității, de care e stăpânit totdeauna individul.

A doua cauză e molipsirea, care tot așa scoate la iveală semnele distinctive speciale ale maselor și realizează orientarea lor. Molipsirea e un fenomen ușor de constatat, dar de neînțeles, astfel, că trebuie pus între fenomenele de natură hipnotică. La mase e contagios orice sentiment, orice acțiune, și anume, în măsură atât de mare, încât individul foarte ușor își jertfește interesul personal pentru un interes general. E aceasta o capacitate cu totul contrară naturei omului, pe care omul o are numai ca parte a mulțimei.

A treia și cea mai însemnată cauză face, ca indivizii uniți în mase să primească însușiri speciale, cu totul contrare acelor, pe cari le are individul isolat. E sugestiunea, sugestibilitatea, care de altcund e efectul molipsirii.

Pentru a înțelege apariția aceasta, trebuie să ne gândim la anumite nouă descoperiri ale fiziologiei. Știm, că în urma unor proceduri omul poate fi adus la o astfel de stare, că perzându-și întreaga sa personalitate conștientă, fără ascultare sugestiunii aceluia, care i-a răpit conștiința personalității, și astfel săvârșeste acțiuni, cari stau în cel mai pronunțat contrast cu caracterul său și cu obiceiurile sale. Scrutările făcute cu îngrijire au arătat, că individul care a făcut parte o vreme oarecare din o mulțime, în curând ajunge în o stare curioasă, fie în urma erupțiilor mulțimei, fie din altă cauză necunoscută, în o stare foarte asemănătoare cu fascinația, care aruncă pe cel hipnotizat în brațele hipnotizatorului. Viața creierului e paralizată la cel hipnotizat, și astfel devine el un simplu automat, funcțiunile inconștiente ale spinării sale, pe cari le conduce hipnotizatorul, așa cum vrea el. Perso-

nalitatea conștientă a dispărut de tot, voința și facultatea de a distinge lucrurile nu mai există, toate sentimentele și gândirile sunt îndreptate în direcția croită de hipnotisator.

Cam așa e starea individului, care aparține unei mase psihologice. Nu mai are conștiința acțiunilor sale. Ca la cel hipnotizat, pot să fie și la el anumite facultăți suspendate, iar altele aduse la potența cea mai înaltă. Sub influența unei sugestii se va rezezi cu pas, care nu poate fi împedat, să eșecute anumite acțiuni. Și acest îndemn e la mase mai iresistibil decât la la cel hipnotizat, fiindcă sugestiunea, egală pentru toți indivizii, crește prin reciprocitate. Indivizii, cari aflându-se în mulțime, ar putea să aibă o personalitate destul de tare pentru a rezista sugestiunii, sunt prea puțini, pentru a putea lupta în contra curentului. Cel mult dacă pot încerca o abatere dela calea apucată, prin o nouă sugestiune. Așa de es. o expresie norocoasă, ori arătarea la timp potrivit a unei icoane sfinte, a împedat de multe ori mulțimile în săvârșirea de fapte sângeroase.

Semnele principale distinctive ale individului, care face parte din mulțime, sunt deci acestea: dispariția personalității conștiente, eșirea deasupra a personalității inconștiente, orientarea sentimentelor și a gândirii după aceeași direcție, în urma sugestiunii și a molipsirii, și tendința de a rezolva fără amânare ideile sugerate. Individul nu mai e el însuși, ci e automat lipsit de voință.

Prin simpla aparținere la o mulțime organizată, omul se coboară multe trepte în jos pe scara civilizației. Până era isolat, a fost om cu cultură, dar în mulțime, e un barbar, o ființă instinctivă, provăzută cu spontaneitate, cu violență, sălbătăcie, dar și cu entuziasm și cu eroismul ființelor primitive, de

FOIȘOARĂ.

Patru zile.

— Episod din războiu. —

De V. Garșin.

(Fine).

Pornesc, picioarele vin după mine, brațele slăbite abea mai pot mișca un corp fără viață. Până la cadavru am doi coți; însă pentru mine e mai mult — — — cu mult mai mult, mai rău decât zeci de verste. Și, cu toate acestea, trebuie să mă târăi. Imi arde gâtul ca focul. Și fără apă am să mor mai curând. Dar poate totuși. — — —

Și mă târăi. Picioarele se lăpășesc de pământ, fiecare urzire din loc pricinuește o durere de nesuferit. Eu sbier, sbier în ticăloșia mea, dar mă târăsc mai departe. În sfârșit, iată! Iată și tinicheaua — — — e apă într'însa, multă apă! Poate e plină pe ste jumătate! O, apa are să țină lungă vreme — — — până la moarte!

Tu ai să mă scapi, tu, jertfa mea! Incep a deslega tinicheaua, răzîm pe un cot, și fără veste imi perd cumpăna și cad cu fața pe pieptul salvatorului meu. Răspândea deja un puternic miros de cadavru.

Mi-am stăpănit setea. Apa era caldă, dar neîtrăită și, deasupra, multă. Mai pot trăi vre-o două zile dintr'însa. Imi aduc aminte în „Fiziologia vieții de toate zilele” se zice, că omul poate să trăiască mai mult de o săptămână numai cu apă fără mâncare.

Ei, și ce o să iasă d'acoi? Dacă mai trăiesc cinci sau șase zile, ce va urma după aceea? Ai noștri s'au dus, bulgarii s'au împrăștiat. Tot una — — — moartea. Numai cât în locul unei agonii de trei zile mi-am pregătit alta de o săptămână. Nu e mai bine, să-i fac sfârșitul? Lângă vecinul meu stă arma lui, împrejur o mulțime de patroane. N'am decât să întind mâna, și — o clipă, e gata.

Să fac un sfârșit — — — ori s'aștept? Ce s'aștept? Mântuire? Moarte? Să aștept până ce sosesc turcii, să mi japuiască picioarele rănite? Tot e mai bine, dacă eu însumi — — —

Nu, nu trebuie să desper, am să lupt până în sfârșit, până la ultima putere. Dacă mă vor găsi, am scăpat. Poate oasele sunt încă întregi. Am să mai văd pe tata, mama, Maria — — — Doamne, nu-i lăsa, ca să aflu adevărul! Mai bine să creadă, că am murit dintr'odată!

Sunt ametit de cap, călătoria până la vecinul meu m'a secat de puteri. Și mirosul teribil! Cadavru înegrește — — — cum va fi mâne sau poimâne? Iar eu zac

aici, numai fiindcă imi lișese tăria de a mă târa mai departe. Oh, am să mă odihnesc și după aceea voi cerca să ajung îndărăt la vechiul loc, din fericire vântul bate din partea contrară și mă va scuti de mirosul rău.

Stau întins, sleit cu totul. Soarele imi arde fața și mâinile. N'am nimic, cu ce să le acoper. De-ar sosi noaptea mai repede; cred, este a doua noapte.

Gândurile mă părăsesc, imi perd simțirile.

Dorm mulțisor, când mă deștept, e noapte. Nici o schimbare: rana mă doare, vecinul zace tot așa de mare și nemișcat ca mai înainte.

Nu pot să-mi iau gândul dela el. Se poate oare, ca eu să părăsesc pe toți iubii mei, să fac marșuri de mii de verste, să rabd foame, frig și căldură, iar acum să sufer chinurile acestea, numai fiindcă nenorocitul de lângă mine a încetat de a mai trăi? Pentru a ajunge la începutul războiului, ce folos am adus eu, în afară de acest omor?

Omor — — — ucigaș — — — și cine-i acela? Eu! — — —

Când m'am hotărât să plec la bătae, mama și Maria n'au zis să nu plec, ori și oât plâneau ele de amar. Orbit de-o idee, n'am văzut lacrimile lor, nu le-am înțeles.

les. Acum le înțeleg. Dar la ce-mi mai aduc aminte? Trecură nu de foarte curând.

Cunoscutii mei judecau foarte ciudat hotărârea mea: „Ei, ești nebun! Te duci, fără să știi, unde!”

Cum puteau vorbi astfel? Cum se poate vorbi despre aceste idei despre eroism, iubire de patrie și alte lucruri de asemenea? Trebuia să fie în ochii lor intruparea tuturor virtuților războinice. Și cu toate acestea, — mă numeau — — — nebunul.

Așa am trecut prin Chișinău, mi-au pus în spate o ranită și alte accesorii de războiu. Am plecat mii de oameni, între cari puțini eram porci de bunăvoie. Ar fi rămas mulți bucușori acasă, dacă li s'ar fi dat voe. Însă mergeau ca și noi „intelectuali”, făceau în marșuri mii de verste și discutau ca și noi, poate chiar mai bine. Își împlineau datoria, cu toată bucușia ar fi lăsat-o neîmplinită, și ar fi plecat acasă — — — dacă li s'ar fi dat voe.

Taie se odată subțire de dimineață. Tufșurile se odată, o pășărie somnoroasă trece fâlfâind. Stelele albe. Cercul albastru se face sur, nuraș gingaș trec încoace și încolo; negura sură se înalță de pe pământ. Se apropie ziua a treia din — — — cum să-i zic? Viștea mea? Agonia mea?

A treia — — — Câte vor mai urma? În orice caz, nu multe. Puterile

cari se apropie și mai mult prin ușurătatea cu care se lasă să fie influențat de cuvinte și icoane, cari de altcum asupra individului nu au nici o eficacitate, și să fie sedus să săvârșască acțiuni, cari stau în contrast cu cele mai evidente interese ale sale și cu cele mai pronunțate obiceiuri ce le are. În mulțime individul nu e alta, decât grăunte de nisip în grămada mare, pe care-l ridică și-l aruncă vântul unde vrea!

Așa se întâmplă, că vedem cum membrii unui juriu aduc sentințe pe cari jurații personal le condamnă, cum parlamentele aduc legi și iau măsuri, pe cari fiecare membru singuratic al parlamentului le-ar denega. Cei din conventul francez au fost toți oameni luminați, cu obiceiuri pacifice. Și totuși, uniți în masă, n'au esitat a aproba cele mai îngrozitoare propuneri de a fi trimise pe șafot persoanele cele mai nevinovate, și în contrast cu toate interesele lor să renunțe la imunitatea proprie și să se decimeze unii pe alții.

Nu numai prin acțiunile sale se deosebește membrul din mulțime de sine însuși, ci încă înainte de a-și pierde independența au primit cugetele și simțirile sale o altă formă, în felul, că sgârșitul a devenit risipitor, scepticul s'a prefăcut în credincios, cel de omenie a ajuns criminal, iar fricosul — erou! Faptul, că aristocrația mea a renunțat la privilegiile avute, nu se întâmplă, dacă fiecare membru al ei se pronunță separat în chestie.

Putem conchide deci, că masele sunt totdeauna subordonate intelectualicește omului isolat, însă cu privire la sentimente și la acțiunile dictate de acestea, poate să fie, după împrejurări mai bună, ori mai rea mulțimea decât individul. Atârnă dela felul sugestiunii, sub care stă mulțimea. Lucrul acesta nu l-au înțeles autorii, cari au studiat mulțimea numai din punctul de vedere criminologic. Fără îndoială, mulțimea e de multeori criminală, dar de multeori e și eroică. Mai ales mulțimile sunt acelea, cari se duc la moarte pentru triumful unei idei, unci credințe, cari se entusiasmează pentru glorie și onoare, cari fără păne și fără apă au făcut de atâteaori minuni, apărând ceea ce aveau mai scump, legea ori moșia, pământul patriei! Sigur, că e un eroism inconștient, dar cu acest eroism se împodobesc paginile istoriei. Dacă în contul activ al popoarelor ar fi de trecut numai faptele cele mari, dictate de rațiunea calmă, puțin, foarte puțin ar fi fost de însemnat în analele lumii!

m'au părăsit și probabil nu voi mai putea să mă depărtez de cadavru. Acuși o să fim egali, și nu ne vom mai turbura unul pe altul.

Se ridică soarele. Discul său mare, văzut prin ramurile întunecoase ale tufului, e roșu, ca de sânge. Astăzi are să fie foarte cald. Vecine! — — — Ce o să se aleagă din tine astăzi? Deja acum ești cumplit.

Da, era cumplit. Părul începea să-i cadă. Pielea întunecată dela natură, îngălbinișe, la față era atât de umflată, încât îndărătul urechilor pielea plesnise. Acolo furnicau vermi. Picioarele, vârate în gambiere (gamașe) strâmte, asemenea se umflaseră. Ce va face soarele astăzi dintr'insul?

E îngrozitor, să zaci așa în apropierea lui. Trebuie să mă dau puțin la o parte. Voi putea? Măna o mai pot mișca, vasul cu apă îl pot apuca să beau — — — însă cum să mișc corpul greu, neajutorat? Dar totuși mă voi târa, fie și puțin câte puțin, fie și numai doi pași într-o oră.

Dimineața întregă o petrec cu acest împins din loc. Durerea e tot mai violentă, dar ce are a face durerea acum? În dimineața aceasta m'am depărtat de doi coți, și mă găseam iarăși la locul cel vechi. Nu multă vreme am respirat aer proaspăt, dacă poți vorbi de aer proas-

Mersul crizei.

Luni s'a încheiat șirul lung al audiențelor, acordate politicianilor maghiari în palatul regal din Buda. Au mai fost primiți Luni din partea Maiestății Sale următorii audiență: Hoitsy Pál, Tóth János, contele Khuen-Héderváry și Lukács László. Marți apoi Maiestatea Sa a primit în audiență pe ministrul-pretident Wekerle și astăzi, Mercuri, pleacă la Viena, fără a fi luat nici o dispoziție cu privire la rezolvarea crizei.

Are trebuință Maiestatea Sa de a se consulta întâi cu cei de acasă, în prima linie cu Moștenitorul de tron, pentru că după cum s'ar fi declarat în fața celor din nemijlocita sa apropiere, nici unul dintre politicienii primiți în audiență nu i-au făcut propuneri referitoare la rezolvarea crizei, decât în legătură cu unele *concesiuni*, ce ar fi de acordat Maghiarilor. Iar Moștenitorul de tron, cum se știe, e în contra oricăror concesiuni.

A făcut rea impresie, că dintre naționaliști, Croați și cei din opoziția maghiară, nu a fost chemat nime la palat, pentru a-și spune părerea, deși usul și regulile parlamentare ar aduce cu sine, ca la astfel de ocazii domnitorul să audă părerea tuturor partidelor din dietă, fie ele ori-cât de mici și neînsemnate.

În cercurile politice din Budapesta se lucră acum la înjghebarea unui nou partid politic, cu un nou program de muncă și cu un guvern iarăși de tranziție. Partidul ar fi să fie compus din elementele mai calme și iubitoare de pace ale tuturor partidelor din coaliție. Dacă succede lucrul, criza e rezolvată. În cas contrar rezolvarea se poate trăgăna până la toamnă.

Tipografia diecezană din Arad.

După cum am anunțat în numărul trecut, Joi, în ziua Sfântului Gheorghe, tipografia diecezană din Arad și-a serbat aniversarea de treizeci de ani dela înființarea ei, de către I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Meșianu, pe atunci episcop al Aradului.

Cu acest prilej corpul proprietarilor de tipografia din Arad, s'a prezentat la P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp al diecezei Aradului, și tipograful Boros a salutat pe P. S. Sa, care a răspuns mulțumind. Personalul tipografiei diecezane, a dat apoi după prânz o serbare la un restaurant din Aradul nou, de unde s'a trimis telegramă de felicitare I. P. S. Sale, Arhiepiscopului Ioan Meșianu la Sibiu, ca întemeietorului tipografiei. I. P. S. Sa a răspuns cu o telegramă de mulțumire.

păt la sase pași de un cadavru în putrezire. Vântul s'a întors și îmi bătea în față mirosul grozav. Mi s'a făcut rău. M'au apucat sgârșiri în stomacul gol, măruntaiele mi s'au întors. Desperarea m'a cuprins, și am plâns.

Frânt cu desăvârșire, zac stors de puteri. De odată — — — este o amăgire poate a fantaziei bolnave? Nu, — sunt — — sunt glasuri. Tropot de cai, glasuri de oameni. Era aproape să strig; însă mă rețin. Cum! Dacă s'ar turci? Cei-atunci? Ei îți jupoaie pielea, îți frig la foc picioarele rănite. — — — Bine, dacă ar fi numai atât; însă ei sunt ingenioși. Este oare mai bine să-mi sfârșesc viața în mâinile lor, ori să mor aici? Dar dacă — — sunt ai noștri? Oh, afurisite tufuri! Pentru ce ați crescut ca un gard nestrăbătut înaintea mea? Nu pot vedea nimic, numai la un loc este o deschizătură între ramuri, pe unde se poate zări valea jos în depărtare. Acolo, pare mi se, este pășorul, din care am beut înainte de luptă. Vorbele încetează. Nu pot auzi limba în care vorbesc; auzul mi-a slăbit. Doamne! de-ar fi ai noștri! — — — Am să strig; ei au să mă audă. Asta e mai bine, decât să cad în ghiarele bașiboznoilor. De ce nu mai sosesc odată? Nerăbdarea mă torturează; mirosul de mort nu-l mai simțesc, deși n'a slăbit.

Din incidentul jubileului acestuia „Biserica și Școala”, organul oficial al diecezei Aradului, care se tipărește în tipografia diecezană, serie următorul articol, publicat în numărul din urmă 17, dela 9 Maiu nou:

„Sunt treizeci de ani, de când s'a înființat tipografia diecezană din Arad prin înalt Preasfințitul domn Metropolit Ioan Meșianu, atunci episcop al diecezei noastre, cu un capital de 2400 florini. Această înființare o anunță I. P. Sa în cuvântul de deschidere a sinodului eparhial din anul 1879, în care o donează diecezei, cu rezervarea dreptului de a o conduce însuși. Sinodul primește oferta și decide a inventa tipografia și a-i folosi venitele pentru completarea ei.

Intemeietorul închină venitul acestei fundațiuni numite *Ioan Meșianu*, pentru ajutorarea bisericilor sărace.

Tipografia avea piață sigură: cea oficială și avea tendință de a se estinde și asupra pieței neoficiale. La anul 1899, când și-a mutat I. P. S. Sa sediul în Sibiu a predat-o cu o avere de 89.559-40 coroane în bani gata, iar restul în casă (12.000 cor), instalații tipografice și pretenziuni.

La anul 1905 se fac instalațiuni cu motor, prin ce tipografia își estinde în chip simțitor sfacerile, astfel încât la anul 1906 încheie cu o stare de 111.562-02 coroane, iar la anul 1903 cu 121.991-47 coroane.

În anul 1908 s'a deschis și o librărie bine aranjată, iar capitalul de investire al tipografiei și librăriei diecezane la 1 Ianuarie 1909 face 72.000 coroane.

Ramurile de ocupațiune ale tipografiei diecezane sunt: tipărirea cărților bisericești, școlare și literare precum și a formularelor oficiale, estrase de botz, matricule, inventare, socoteli etc. cu un cuvânt prevede toate trebuințele diecezane.

Librăria desfăce cărțile tipărite în tipografie și primite în comisiune; mai departe revizite bisericești și școlare etc.

Aplicați sunt la tipografie 16 persoane, iar la librărie 6 persoane.

Acesta este tabloul despre starea materială a tipografiei și librăriei, o stare îmbucurătoare, vrednică de nobilele intențiuni ale întemeietorului și de munca cinstită a chivernisitorilor de astăzi.

Când relevăm succesul de 30 ani al acestei întreprinderi, drept primos întemeietorului și chivernisitorilor ei, chieam la datoria lor față de această instituție pe aceia, pentru cari s'a întemeiat.

Nu cerem dela nimeni jertfă, decât atâtă interes față de biserica mamă, ca să și procure toate trebuințele din tipografia și librăria diecezană, ca din dobânzile realizate să putem acoperi lipsele bisericilor sărace, lipse devenite tot mai întetitoare.

Baie de aur sunt aceste întreprinderi pentru biserica noastră, dacă le vom sprijini, și din această baie de aur se vor ridica biserici, și binecuvântat va fi tot banul dat în folosința bisericii, precum binecuvântat a fost dinarul văduvei.

În sfârșit aceste instalațiuni sunt arangiate după toate necesitățile moderne, și nu este trebuință pe care să nu o poată prevedea în ramul tipografic și al desfacerii de cărți, n'are dar loc nici o scuză, afară de fatalul indiferentism ce ne caracterizează. Închipuți-vă numai 20%

Și, fără veste, la trecerea peste părau, văd cazaci! Uniforme albastre, chipuri cu roșu, sulite. Este o companie întregă. În fruntea lor, pe un cal frumos, ofiterul cu barba neagră. Însă tocmai când au trecut părau, se întoarce cu tot trupul înapoi și strigă:

„Tra-ap! Ma-arș!”

„Stați, opriți-vă în numele Domnului! Ajuțați-mă, fraților!” strig eu. Însă tropotul de copite grele, zângănitul de săbii și gălăgia cazacilor este mai tare decât vaietul meu răgușit — — — și ei nu mă aud.

Blastem! Desnădăjduit cad eu față la pământ și plâng în hohote. Din tinicheaua răsturnată curge apa, viața mea, moartea mea prelungită. Dar n'am observat, decât abia atunci, când n'a mai rămas, decât cam d'un păhărel, — restul s'a scurs în pământul lacom, și uscat.

Pot io să mă împotrivesc amorfirii, ce mă străbate după întâmplarea această înfiorătoare? Stau întins în nemiscare, cu ochii închiși. Vecinul, în ziua aceea, se făcuse nespus de înspăimântător. Când mi am deschis ochii și l-am văzut, am încremenit. Nu mai avea nici o față. Li căzuse carnea până la os. Zimbetul floros de oase, zimbetul vecinic mi se părea așa de scârboș, ca n'oi odată mai înainte, deși ținusem în mână căpăține de mort. Scheletul în uniformă, cu nasturii strălucitori,

după sumele enorme, câte se cheltuesc din casele bisericești și private în tipografiile și librăriile străine și vă veți speria de bogăția ce o subtrageți dela mama voastră biserică, atunci când vi-e prea greu a face un pas doi mai mult la tipografia diecezană, ori vi e prea greu a scrie comanda de un șir două.

Atâta ne plângem, că din pricina sărăciei nu ne putem susține bisericile și instituțiile culturale, și nu ne dăm seamă, câtă risipă facem. Săraci suntem în sentimente, și aceasta este sărăcia ce ne împedecă în dezvoltare. Uite aici, când ne-am validat sentimentul iubirii de biserică și neam prin sprijinirea instituțiilor cu mențiune bisericească-culturală, atunci am avea jîtne pline și n'am avea înfățișarea unui neam de cerșitori. Cel puțin intelectualii ar trebui să aibe acest sentiment, pentru că ei formează piața tipografiilor și a librăriilor. Nu resursele ne lipsesc, ci oamenii de inimă.

Din România.

Onomastica Reginei. Vineri, în 24 Aprilie v. a fost onomastica Maiestății Sale Reginei Elisabeta a României. Cu acest prilej Maiestatea sa a fost salutăată cu cele mai calduroase felicitări, din toate părțile de țară, prin adrese, telegrame și însoțiri la palat, în registrele cari au stat deschise în ziua aceea. Maiestățile Lor Regele și Regina au însoținat pe dl președinte al consiliului de miniștri, *Ionel T. C. Brătianu*, să exprime vtile Lor mulțumiri înaltului cler, dlor reprezentanți ai națiunii, autorităților civile și militare, cum și tuturor persoanelor particulare, cari cu multă grăbire au ținut să manifeste iubirea și devotamentul lor pentru Tron și Dinastie și cu această ocaziune.

Sesiunea sinodului. După cum am anunțat și în numărul trecut, Vineri se deschide în București sesiunea de primăvară a sfântului sinod. Se va oficia întâi serviciu divin la Metropoli, apoi membrii sinodului se vor întruni sub prezidenția I. P. S. Sale Metropolitului-Primat *Atanasiu*, iar ministrul de culte, dl *Haret*, va citi decretul de convocare. Va urma numai decât o consfătuire între dl ministrul Haret și membrii sinodului, cu privire la alegerile ce sunt a se face pentru constituirea consistoriului superior bisericesc, introdus prin noua lege bisericească, votată nu de mult de parlamentul român.

Incendiul dela Sfântul Sinod. Palatul din București al Sfântului Sinod a ars în una din zilele trecute. S'a făcut constatarea, că focul a provenit din pricina defectuosității coșurilor, cari în loc să meargă drept în sus, până deasupra acoperișului, erau trecute sub grinzile, cari despart etajul de jos de cel de sus. Din această pricină grinzile au ars în urma căldurii prea mari, întâiu pe îrfundate, până la urmă focul a isbucnit cu putere mare deodată. Focul a făcut mari stricăciuni, pentru că din arhiva păstrată în palatul Sfântului Sinod nu a putut fi scăpat aproape nimica. Au ars și hărțile, cari aveau să fie supuse deliberării Sfântului Sinod în sesiunea de primăvară, care se deschide Vineri. Episcopiiile și instituțiile bisericești au fost avizate să trimită a doua oară hărțile lor către Sfântul

m'a entremurat. „Iată războiul!” am gândit. „Iată, asta e icoana sa!”

Soarele arde mai departe și mă înțepă. Obrazul și mâinile lui sunt părțite. Caut apa și o beau toată. Ah, pentru ce n'am chemat cazacii, când erau atât de aproape!

Mamă, mamă dragă! Tu ți-ai smulge părul cărunț, ți-ai izbi capul de pereți, ai blăstăma ziua, în care m'ai născut, ai blăstăma lumea toată, care a născut războiul, pentru răul omenimii.

Însă tu și Maria n'o să aflați nimic din durerile mele. Iartă-mă, mamă, iartă-mă, iubita mea! Ah, ce greu, ce amar!

Iarăș cățelul cel alb! Poliștutul poate nu l-a cruțat, ci l-a lovit cu capul de zid, l-a aruncat în groapa de gunoi. Și era poate viu și s'a chinuit o zi întregă. Eu însă, vai, sunt și mai nenorocit, căci mă chinuesc de trei zile. Măne este a patra, apoi urmează a cincea, a șasea — — Moarte, unde ești tu? Vino, vino! Du-mă! — — —

Însă moartea nu vine, și eu nu s'mântuit. Și astfel, zac în rezele soarelui grozav, și n'am o înghetătură de apă, să-mi pot răcori gâtulejul uscat; iar cadavru infectează aerul cu miros pestilențial. Astăzi e cu totul descompus. Viermi miriade ies dintr'ansul. Cum mișc! Și când îl vor consuma de tot, și vor rămă-

[142] 2-8

Nr. 240/1908 protopr. [148] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea vacantei parohiei Feleag cu filia Sindriaș de clasa a III-a protopresbiteratul tractului Sighișoara devenită vacantă prin repausarea parohului Teofil Gheaja, prin aceasta se publică conform Veneratului ordin Consistorial dto 3 Martie a. c. Nr. 2560 Bis., concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Concurenții au așii înainta cererile conform prescrierilor legale provăzute cu atestat de botez, atestat dela școalele medii, absolutoriul teologic, apoi atestatul de calificare preoțesc, și eventual alte documente de serviciu în termenul deschis, având în timpul acesta cu prealabila încunoștințare a subscrișului a se prezenta și înaintea alegătorilor spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Sighișoara, 31 Martie 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Sighișoarei în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 382/1909 [141] 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională gr. or. română din comuna Bucium-sat, protopresbiteratul Abrudului, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar fundamental 600 cor. din repartitie dela popor, iar restul până 1000 cor. și cuincuenaliile, se va cere ca ajutor dela stat cvartir grădina și lemne de foc în natură.

Învățătorul va fi obligat a instrua nu numai pe elevi din școală, de toate zilele ci, și pe cei din școala de repetiție și pe adulții apoi să fie musical ca să poată înființa cor și să aibă cunoștințe din economie și pomologie.

Doritori de a ocupa acest post își vor trimite petițiunile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis, subsemnatului oficiu, și să vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare înainte de al gere în comună pentru a face cunoștință cu poporul și așii arăta dexteritatea în cântările bisericesti.

Abrud, 14 Aprilie 1909.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Reintors din călătorie

E. DIECKER, dentist.

Vis à vis de Catedrala gr. or.

Ore de consultație: 8-12 a. m.,
[147] 1-2 2-5 p. m.

Funcționar,

care posedă perfect limba română și germană, găsește angajament, pe lângă salar fix și proviziune mare, la o însemnată societate de asigurare contra focului și a gheții, care voiește să și introducă întreprinderea în comitatul Sibiiu și Făgăraș.

Oferte și testimonii despre activitatea de până acum sunt a-se trimite la administrația acestei foi sub „Funcționar”.

[144] 2-3

Câștigul cel
mai mare ev.
600,000 M.

**Anunț
de noroc!**

Câștigurile
le garan-
tează statul.

Invitare la participarea

Șanselor de câștig

garantate de statul Hamburg marelui loterii de
bani în care

9 mil. 841,476 Mărci

cu siguranță trebuie câștigate!

Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Câșt. principale
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
"	" 10,000

ș. a. m. d.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Câștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg M. 6 (K 7)	Jumăt. de los M. 3 (K 3-50)	Sfert de los M. 1 50 (K 1 75)
--------------------------	--------------------------------	----------------------------------

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

21 Maiu.**Samuel Heckscher senr.**

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. cătră Dl Samuel Heckscher senr
Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg à M. 6.— (K 7.—)
" de jum. à M. 3.— (K 3-50)
" un sfert de los à M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal } se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(113) 10-16

Important de luat în seamă!!!

In timpul de față când fiecare om are de luptat în felul său, e datorința tuturor a cruța în toată privința.

O cruțare sigură se garantează fiecăruia în parte, care îmbrăcămintea pentru sine și pentru familie să și-o cumpăre dela mine.

Fiecăruia i-e dată ocazia de ași îngriji cumpărările la mine, deoarece în timpul de față am un depozit deosebit de mare și de bine asortat în

Confecțiune de Domni și Dame

precum și cel mai mare asortiment în

Îmbrăcăminte pentru băieți și costume pentru copii.

Atrag binevoitoarea atențiune on. mei mușterii, că în timpul mai nou, afară de marfa de fabrică mai țin lucruri speciale după măsură confecționate numai din stoffe bune, în executare cu gust și de tot modernă, corăspunzătoare a fiecărei mărimi de corp.

Ofer concurența nu numai în prețuri ieftine, ci garantez pentru potriveală perfectă și croială elegantă.

Înlocuște pe deplin orice altă comandă după măsură. De declarațiunile și asigurările mele în privința aceasta se poate convinge fiecare cumpărând și cel mai mic lucru dela mine.

Celce a cumpărat odată dela mine, întotdeauna va cumpăra dela mine.

Mărfurile mele cele mai nouă pot concura nu numai prin eleganța și trănicia lor, ci și prin efințitatea lor cu cele mai scumpe lucruri după măsură. Asigurând serviciul cel mai solid, prețuri moderate, cu bani gata și pe plătire în rate, se roagă respectuos pentru sprijin

Cu toată stima:

(116) 5-10

ES. SAMU**Mediaș. Confecțiune pentru domni și dame. Mediaș.****Săpun de lapte de lilie****Steckenpferd.**

Cel mai bun săpun pentru piele
și contra petelor de soare.

Se capătă pretutindeni!

[38] 11-40

Cumpărați losuri de clasă numai dela colectura principală

JULIUS FRIEDE & Co.**SIBIIU**

Strada Cisnădiei 1.

BRASOV

Strada Mănăstirii 36.

care în timpul scurt al existenței sale a solvit deja la mușterii de-ai săi **numeroase câștiguri mari**, între cari și **cor. 20,000** la Nrul 35569.

In curând se începe clasa primă a loteriei
XXIV în care în curs de 6 luni, enorma sumă

Patrusprezece Milioane 459,000 coroane
se sortează la câștiguri.

Câștigul principal e în cazul cel mai norocos

UN MILION COROANE

special 1 premiu de 600,000 cor., precum și câștigurile: 400,000, 200,000, 2 a 100,000, 90,000, 2 a 80,000, 70,000, 2 a 60,000 etc. etc.

110,000 losuri**55,000 câștiguri**

așa că tot al doilea los trebuie să câștige.

Prețurile pentru clasa primă sunt:

pentru 1/8 los	1/4 los	1/2 los	3/4 los
cor. 1-50	3.—	6.—	12.—

Noi trimitem neprovocați, imediat după apariție la toți mușterii noștri listele de tragere oficioase și plătim momentan câștigurile în orice mărime. Planuri oficioase de joc precum și cheuri poștale pentru solvire liberă de cheltueli, se trimite la dorință gratuit și franco.

[120] 2-4

La dorință trimitem prin poștă losurile și la mușterii noștri din localitate.

Desfacere de prăvăliă!

Din cauza unei alte întreprinderi și schimbare de domiciliu să vând din mână liberă toate mărfurile aflătoare în Prăvălia de Manufatură alui

AUREL POPESCU,

Sibiiu, Piața mică Nr. 11,

cu prețuri tare reduse, precum: plapome, cretonuri, satinuri, stoffe de păr, barcheturi, ploiore, umbrele, cârpe diferite, cămeși de Chiffon, trico, gulere, manschette, ciorapi și mulți aici încă neinduși articli, cine voiește se cumpere bine și efin grăbească căci depositul nu e așa mare și până în 1 Septembrie a. c. localul trebuie golit.

Cu 1 Septembrie localul de prăvăliă e de închiriat, și arangiamentul, stelagele etc. de vândut.

Cu toată stima:

Aurel Popescu.

[149] 1-3

Desfacere de prăvăliă!